

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **V. S.**, bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. M. C., advokátom so sídlom v T., proti žalovanému **Katastrálnemu úradu v Trenčíne**, so sídlom v Trenčíne, M. R. Štefánika č. 20, **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 21 C 176/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 3. augusta 2010 sp. zn. 17 Co 151/2010 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 3. augusta 2010 sp. zn. 17 Co 151/2010 a rozsudok Okresného súdu Trenčín zo 14. januára 2010 č. k. 21 C 176/2009-24 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Trenčín na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa podanou žalobou (po jej upresnení na pojednávaní pred súdom prvého stupňa) domáhal uloženia povinnosti žalovanému zapísať ho ako vlastníka (spoluvlastníka) nehnuteľností zapísaných v katastri nehnuteľností pre kat. úz. D. na liste vlastníctva č. X. ako pozemok parcela č. X. a na liste vlastníctva č. X. ako pozemok parcela č. X., a to v spoluvlastníckom podiele jednej štvrtiny z 10/16 pri pozemku parcela č. X. a v spoluvlastníckom podiele jednej štvrtiny z 12/32 pri pozemku parcela č. X. Žalobu odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Trenčín z 10. novembra 1994 č. k. 11 C 983/94-61 sa stal podielovým spoluvlastníkom označených nehnuteľností v uvedených podieloch, no jeho spoluvlastnícke právo vyplývajúce z tohto rozhodnutia nebolo do katastra zapísané.

Okresný súd Trenčín rozsudkom zo 14. januára 2010 č. k. 21 C 176/2009-24 žalobu zamietol a zároveň rozhodol, že žalovanému sa nepriznáva náhrada trov konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že žalobca sa prakticky domáhal určenia vlastníckeho práva zápisom do katastra, no takýto spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva ustanovenie § 132 ods. 1 Obč.

zákonníka nepredpokladá. V odôvodnení rozsudku tiež uviedol, že zápisy vlastníckych práv do katastra realizuje príslušná správa katastra, preto nie je daná ani pasívna legitímácia žalovaného.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací na odvolanie žalobcu rozsudkom z 3. augusta 2010 sp. zn. 17 Co 151/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a zároveň vyslovil, že žalovanému sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania. Potvrdenie prvostupňového rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa s právnym záverom súdu prvého stupňa o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného. V súvislosti s týmto záverom poukázal na to, že žaloba o určenie vlastníckeho práva je jedným z právnych prostriedkov ochrany vlastníctva v zmysle § 126 Obč. zákonníka, a že v konaní o takejto žalobe sú pasívne legitímovanými subjektmi tí, ktorí sú v katastri nehnuteľností zapísaní ako vlastníci, resp. spoluvlastníci nehnuteľnosti, prípadne ktorí vlastnícke právo žalobcu spochybňujú alebo do neho zasahujú. Katastrálny úrad však takýmto subjektom nie je, preto v konaní o určenie vlastníctva nemá pasívnu legitímáciu.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil odňatím možnosti konať pred súdom, ďalej tzv. inou vadou konania a nesprávnym právnym posúdením veci. Za odňatie možnosti konať pred súdom označil skutočnosť, že súdy dostatočne nezistili jeho zámer preskúmať nezákonné rozhodnutie správneho orgánu vydané v konaní o obnovení evidencie pozemkov, a nepoučili ho o správnej formulácii žalobného petitu, ale jeho žalobu nesprávne považovali za žalobu o určenie vlastníckeho práva.

Žalovaný sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Existenciu väd konania uvedených v § 237 O.s.p. žalobca tvrdil, a to konkrétne vadu uvedenú pod písm. f/.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, namietat' v opravnom prostriedku správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na rozhodnutie o veci samej, teda o predmete sporu a pod.).

Podľa názoru odvolacieho súdu konanie pred odvolacím súdom i súdom prvého stupňa je takouto vadou, vyplývajúcou z citovaného ustanovenia § 237 O.s.p., postihnuté.

Rozsudkom rozhoduje súd o veci samej. Zákon ustanovuje, kedy rozhoduje súd o veci samej uznesením (§ 152 ods. 1 O.s.p.).

Citované ustanovenie § 152 ods. 1 O.s.p. upravuje nielen formu rozhodnutia, ale aj povinnosť súdu rozhodnúť o veci samej, t. j. o predmete sporu, pre ktorý sa konanie vedie. V sporovom konaní sa za vec samu považuje nárok uplatnený žalobou, o ktorom má byť právoplatne rozhodnuté. Uplatňovaný nárok je v sporovom konaní vymedzený žalobným petitom. Povinnosti súdu rozhodnúť o veci samej zodpovedá procesné právo účastníka na rozhodnutie o uplatnenom nároku tak, ako bol tento vymedzený v žalobnom petite.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa napriek tomu, že v odôvodnení svojho rozsudku na prvej strane v prvom odseku výslovne uviedol, že žalobca upresnil, že sa nedomáha určenia vlastníckeho práva, ale jeho zápisu v katastri, na tretej strane odôvodnenia vychádzal z toho, že žalobca sa prakticky domáhal určenia vlastníckeho práva. Zamietnutie žaloby v podstatnej časti odôvodnil tak, akoby predmetom sporu bola určovacia žaloba. Tento nedostatok neodstránil ani odvolací súd, ktorý rovnako ako súd prvého stupňa vychádzal z toho, že predmetom konania je žaloba o určenie vlastníckeho práva. Svoj záver o nedostatku pasívnej legitimácie žalovaného odôvodnil argumentmi o tom, kto má byť žalovaný v konaní o žalobe, predmetom ktorej je určenie vlastníckeho práva. Tým, že súdy v základnom konaní (vychádzajúc z odôvodnenia ich rozsudkov) žalobu o uloženie povinnosti v zmysle § 80 písm. b/ O.s.p., ktoré sa podľa upresneného žalobného petitu stalo predmetom konania, nesprávne zamenili so žalobou o určenie vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c/ O.s.p., ktoré predmetom konania nebolo, zaťažili konanie zmätočnosťou majúcou za následok odňatie možnosti žalobcovi konať pred súdom. Obsahovo totiž rozhodli o niečom, čo predmetom sporu nebolo, a nerozhodli o tom, čo predmetom sporu bolo a o čom mali povinnosť rozhodnúť. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako i rovnakou vadou postihnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Len pre úplnosť však dovolací súd poznamenáva, že dôvodnou nebola dovolacia námietka žalobcu v časti, v ktorej vyčítal prvostupňovému i odvolaciemu súdu, že ho nepoučili o správnej formulácii žalobného petitu, ktorým sa chcel domáhať preskúmania nezákonného rozhodnutia správneho orgánu v konaní o obnovení evidencie pozemkov. Po upresnení žalobného petitu žalobcom, ktorým sa voči žalovanému domáhal uloženia povinnosti zapísať ho do katastra nehnuteľností ako vlastníka (spoluvlastníka), už medzi skutkovým odôvodnením takto uplatneného nároku (že v katastri nebolo zapísané jeho spoluvlastnícke právo podľa konkrétne označeného rozsudku) a petitom žaloby nebol žiaden rozpor. Súdy preto nemali dôvod na postup podľa § 43 ods. 1 O.s.p. a na prípadne poučenie v tomto smere. Skutkové vymedzenie uplatneného nároku v žalobe, ani vyjadrenia žalobcu v konaní pred súdom prvého stupňa, nedávali žiaden podklad pre možnosť posudzovania žaloby ako žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, o ktorej rozhodujú súdy v správnom súdnictve podľa piatej časti O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. decembra 2011

JUDr. Rudolf Č i r ě, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová